

Projet : Geschicht D'Liewe fréier - C I

D'Liewen am Duerf Koler

Op engem Spadséiergang vun der Schoulklass duerch Koler entdecken d'Kanner eng Maus (Handpopp), déi op der Mauer virun engem grouss Bauerenhaff sëtzt. D'Maus wénkt a rífft, bis d'Kanner all ronderëm si versammelt sinn.

Hee, Kanner! Kommt mol méi no! Ech sinn d'Maus Lisi. Wëllt dir eng Geschicht héieren? Eng déi richtig geschitt ass? Eng, déi zu Koler geschitt ass? Viru laanger Zäit, wou et nach Ritter a Buerge gouf? Da lauschtert gutt no!

Et war eemol viru laanger, laanger Zäit, wéi nach kee vun eis op der Welt war. Och de Schoulmeeschter/d'Joffer nach net. Och d'Boma an de Bopa nach net. Do stoungen hei zu Koler nach keng schéin grouss Haiser nëmmen e puer kleng Leemhütten mat Stréidaach. An enger vun deenen Hütten huet de Bauer Tunn mat senger Famill gelieft. An eng Maus, meng Urur... souvill kënnt der guer net zielen Urgroussbomi. Déi Maus huet hire Kanner verzielt, wéi d'Liewen deemools war. An deenen hir Kanner hunn hire Kanner et verzielt. An déi hire Kanner, an déi hire Kanner... An ëmmer sou weider, dofir weess ech dat alles haut, wéi wann ech derbäi gewiescht wier.

Bild 1

Stellt iech vir, de Bauer Tunn wunnt mat der ganzer Famill a senger Leemhütt. An ech, déi kleng Maus Lisi, liewen och hei. An där Hütt gëtt et keng Zëmmeren, just ee grouss Raum, do gëtt gekacht a giess, geschafft a geschlof. D'Hénger schären um Buedem, den Hond läit an engem Eck, an déi zwou Geesse ginn och fir d'Nuecht erageholl.

Op enger Dunn ënnert dem Daach leien e puer Brieder niefteneen, dorop gëtt alles getässelt, wat ee fir ze liewe braucht: Säck mat Miel fir Brout ze baken, Ënnen, gedréchent Uebst, e puer Kréi a Fässer...

Dat ass meng léifste Plaz. Hei sinn ech gutt versuergt, well Fudder ass jo genuch ronderëm. An ech ka vun hei aus nokucken, wat déi Mënschefamill sou mécht. Moies stinn se ganz fréi op. Kee Wonner, well dee Schlofeck ass näischt Gemittleches: e bësse Stréi um plakege Buedem, mat e puer Decken driwwer. Do leien se all beieneen: d'Mamm an de Papp, d'Bom an de Bop an dee ganzen Trapp Kanner. Si hunn an de Kleeder geschlof, a mam Wäschen huele s'et net esou genee. Wann et engem duerno ass, geet e sech eraus an d'Reewaasserfaass zappen, mee dat muss net sinn.

D'Mamm ass als éischt um Dill. An deem groussen Dëppen, dat un enger Ketten iwwert dem oppene Feier hängt, mécht si Huewerbräi fir d'Moiesiesse waarm. A schwéieren Zäiten ass dat déi eenzeg Moolzecht vum Dag.

Projet : D'Liewen am Duerf Koler

De Schoulmeeschter/d'Joffer ënnerbrécht d'Maus kuerz, fir mat de Kanner driwwer ze schwätzen, wat et vu Liewensmëttel deemools gouf a wat net: verschidde Kärenzorten ewéi Huewer, Hirse, Spelz..., als Geméis lerzen a Lënsen, Ënnen, Knuewelek (alles wat sech gehalen huet). Et goufe KENG GROMPEREN (déi goufe réischt am 18.Jh. bei eis agefouert), keng Tomaten, keen Zocker...

Wat sinn ech frou, dass mäi Mo mat e puer Käre scho gefällt ass! Well sou een Huewerbräi, dat kann dach net duergoe fir där grousser Mënschebäich een! Mee mat Uebst a Geméis mussen se lues maachen, fir iwwert dee laange Wanter dermat ze kommen. A Fleesch gëtt et nëmme bei besonnesche Geleeënheeten, well d'Béischte gi gebraucht: d'Geesse fir Mëllech, d'Hénger fir Eeër, den Ochs fir de Plou ze zéien. Do iwwerleet een sech et gutt, iert een se schluecht!

An dobäi sinn déi Leit bestëmmt hongereg, well si schaffe vill. Net nëmme, dass si alles musse selwer maachen, wéi Kleeder bitzen oder Brout baken, mee et ass och nach d'ganz Joer iwwer Aarbecht um Feld. An d'Kanner mussen hëllefen, soubal si grouss genuch sinn.

Meng Kusinn, d'Feldmaus war dës lescht bei mer op Besuch an huet mer verzielt, wat si dobaussen alles erlieft huet.

Déi 2. Handpopp fir d'Feldmaus taucht op.

Hei, do kënnt grad meng Kusinn, d'Feldmaus. Erziel eis mol, wéi dat dobaussen zougeet:

Bild 2

't war am Summer, d'Sonn huet gedréckt. Héich Zäit fir de Karschnatz. Dat ass, wann de Kar an de Weess mussen erageholl ginn. D'ganz Famill war um Feld. Déi grouss hu mat Séchelen déi laang Hällem ofgeschnidden an zu grouss Pitsch zesummegestréckt. D'Kanner sinn hin an hier gelaf, fir déi Pitsch op de Won ze lueden. Si hu sech geflass, fir domat ënnerdaach ze fueren, well et huet no engem Donnerwieder ausgesinn. Do gouf et net vill ze raschten.

Op eemol koum een houfregen Här op sengem Päerd geridden. Den Tempelritter! Hien huet eng Zäit laang nogekuckt, an dunn de Bauer erbäigeruff. Deen huet sech déif verneigt an ëmmer nëmme „Jo, mäin Här!“ gesot.

Dunn ass mir eng Späicherlicht opgaangen: déi aarm Bauerefamill muss ee groussen Deel vun deem, wat um Feld wisst, un den wichtegen Här ofginn, well deem gehéiert déi ganz Gewan. An

Projet : D'Liewen am Duerf Koler

dee bestëmmt, wéi vill si iwwreg behalen, fir ze liewen. Wéi e fort war, ass de Bauer op dee voll geluedene Won geklotert an ass domat a Richtung Buerg gefuer.

De Schoulmeeschter/d'Joffer ënnerbrécht nach eng Kéier, fir d'Kanner ze froen, ob si schonn op enger Buerg waren. Wou gëtt et iwwerall Buerger? Veianen, Huelmes, Buer-glénster... Am Gespréich kënnst eraus, dass et an der Géigend vu Koler näischt esou gëtt.

(D'Hausmaus huet rëm d'Wuert:) Dir hutt Recht, Kanner. Haut gëtt et keng Buerg méi zu Koler! Mee fréier gouf et eng. Déi Buerg huet engem Ritter gehéiert. D'Buerg war ee grousst Haus aus Steng gebaut an deem de Ritter mat senger Famill gewunnt huet. Hien hat eng Rüstung an ee schéint Päerd mat deem hien heiansdo fort geridden ass fir em Kinnek ze hëllefen.

Seng Fra a seng Kanner sinn dann op der Buerg bliwwen. Si hunn sech drëms gekëmmert datt alles säin normale Wee geet op der Buerg. Datt d'lesse fir de Wanter prett am Keller läit. Dat war besonnesch wichteg!

Jo Kanner! Stellt iech vir: fréier konnten d'Léit net einfach an de Supermarché goen fir sech eng Baguette ze kafe wann se Hunger haten. Nee! Si hu missen iwwert de ganze Summer schaffe fir datt se am Wanter eppes am Keller haten.

Da gouf et och grouss Fester op esou enger Buerg! Mat guddem lessen, dem Ritter senge Frënn a Noperen an natierlech Musek. Et gouf giess, gelaacht, gesongen a gedantz op esou engem Fest!

Mee no a no sinn d'Ritter verschwonnen. D'Mënschen hunn net méi a Buerger an och net méi a Leemhütte gelieft. Si hunn sech schéi grouss Haiser gebaut. Et gouf Bauerenhäff mat villen Zëmmeren, mat Scheieren a Ställ. Et goufe Maschinnen erfondt, déi d'Aarbecht um Feld méi liicht gemaach hunn. An et gouf zerguttstert z'iessen. Mee e puer vun deenen ale Rezepten, wéi den Huewerbräi, déi kennen ech nach. Well déi huet d'Maus hire Kanner verzielt. An deenen hir Kanner hunn hire Kanner et verzielt...

Projet : D'Liewen am Duerf Koler

Rezept: Huewerbräi wéi fréier

Een Huewerbräi ass liicht mat de Kanner ze maachen:

Fir 1 Portioun:

60 g Huewerflacken

300 ml Waasser oder Mëllech

1 Prise(n) Salz

e bëssen Kanéil an Zocker oder Hunneg fir séiss ze maachen.

Weider Ingrédients, déi kënnen, awer net mussen drakommen: Korinthen, gedrechent Uebst, Nëss, en Apel (gerappt oder kléng geschnidden),...

D'Huewerflacken mat Waasser oder Mëllech a Salz opkachen a kache loossen bis den Huewer mëll ass. Dono Kanéil an Zocker oder Hunneg an aner Ingrédients drënner mëschen wéi et engem schmaacht.